

alderssammensetningen er fremdeles uviss. Atlantisk kveite har hatt forbedret rekruttering i senere år, og dersom fisket begrenses tilstrekkelig vil det bidra til gjenoppbygging av en robust gytebestand. I 2009 ble det, for første gang på mange år, gjennomført et bestandsestimert på vassild. Estimater vil utgjøre en viktig referanse for fremtidige bestandsanalyser. Både vanlig uer og snabeluer har hatt dårlig rekruttering de siste årene og er i dårlig forfatning. Lange, brosme og blålange fiskes over store deler av Nord-Atlanteren, og i de fleste områdene har det vært en positiv utvikling i både fangst og CPUE (fangst per enhet innsats). Dette skyldes i stor grad at autolineflåten er halvert siden 2000, og at fiskepresset dermed er redusert. For lange og brosme anbefaler ICES reduksjon i fiskeinnsatsen, mens det for blålange anbefales stopp i det direkte fisket.

Tre nye korallområder beskyttet mot bunntråling

I forhold til havområdets størrelse og den veldige variasjonen i vannmasser, dyp og bunnforhold, er det gjort få studier av bunndyr i Norskehavet. En av naturtypene som etter hvert har fått mye oppmerksomhet er korallrevene. Korallrev har som regel et stort artsmangfold, og er regnet

som gode fiskeplasser. Revene er sårbare for fiskeriaktivitet, og i den forbindelse opprettet Fiskeri- og kystdepartementet tre nye korallvernområder i tillegg til de eksisterende fem. Oljevirkosomheten går stadig inn i nye korallområder, og i 2009 tillot myndighetene prøveboring innenfor Sula korallvernområde.

Nedgang i klappmyss – stabilt for vågehval

Beregningene av ungeproduksjonen hos klappmyss i Vesterisen i 2007 bekreftet tallene fra 2005, og var betydelig lavere enn i 1997. Siden 1980 ser bestanden ut til å ha stabilisert seg på et lavt nivå, som antakelig ikke er mer enn 10–15 prosent av nivået for 60 år siden. Siden 2007 har ICES derfor anbefalt at det ikke tillates fangst av klappmyss i Vesterisen, unntatt en begrenset fangst til forskningsformål. Seltellingene i Vesterisen i 2007 og påfølgende innsamlinger under kommersiell fangst viste at områdets grønlandsselbestand nå teller rundt 810 000 individer, det største tallet registrert her på mer enn 60 år. En stor sildebestand gjør Norskehavet til et viktig beiteområde for vågehval. Basert på talletoktene er det sommerstid om lag 30 000–40 000 vågehval i Norskehavet og de tilliggende områdene.

Tilstanden i økosystem Barentshavet

Tilstanden i Barentshavets økosystem kan karakteriseres som god. Det er imidlertid en utfordring å analysere et økosystem hvor det på lang sikt har vært stigende temperatur og avtagende isutbredelse, mens trenden på kortere sikt har vært motsatt; avtagende temperatur og økende isutbredelse.

INGOLF RØTTINGEN (ingolf@imr.no), leder forsknings- og rådgivningsprogram økosystem Barentshavet

Sammendrag

Lite forurenset

Selv om miljøgifter blir transportert til Barentshavet både gjennom luft og vann, er Barentshavet i det store og hele et rent hav. Det er dyrene på toppen av næringskjeden, for eksempel isbjørnen, som i størst grad får problemer med langtransportert forurensning. Med unntak av gamle individer av langlivete arter, er fisk i liten grad påvirket.

Avtagende temperatur og økende isutbredelse

Barentshavet må fremdeles sies å være varmt, men temperaturen i barentshavsvannet er nå i nedgang etter å ha nådd et maksimum i 2006. Isutbredelsen i Barentshavet øker noe etter at iskanten har trukket seg lenger nord i en årrekke både om vinteren og om sommeren.

Noe mindre dyreplankton

Mengde dyreplankton er relativt jevn de siste ti årene, men det er observert en nedgang fra 2007 til 2009. Det er mest dyreplankton i sør og vest, mens det er observert en betydelig nedgang av dyreplankton i de sentrale deler av Barentshavet i de senere årene.

Pelagiske fiskebestander

Det har vært registrert en nedgang i mengde ungsild de siste årene. Årsklassene 2005–2009 er svakere enn de forutgående. Det er også registrert mindre kolmule. Det ser ikke ut til å være store endringer i bestanden av polartorsk. Loddebestanden er betydelig styrket, og i 2009–2010 har

bestandsgrunnlaget gitt grunnlag for et loddefiske. Sist en hadde loddefiske i Barentshavet var i 2003.

God bestandsutvikling for bunnfisk

Gytebestanden av torsk er over langtidsgjennomsnittet, og det blir observert at vekst og kondisjon for torsk er på et normalt nivå. Det er gledelig at det ulovlige og uregistrerte fisket i Barentshavet er på retur på grunn av god sjø- og havnestatskontroll. For hyse er det nøyaktige gytebestandsnivået noe usikkert, men gytebestanden er høy. For de mindre bunnfiskbestandene som blåkveite, vanlig uer og snabeluer, hvor gytebestanden ligger på et nivå nær eller under tiltaksgrensen, er det ikke registrert noen vesentlig gjenoppbygging.

Bunnhabitater representerer en viktig del av Barentshavets produksjon og biologiske mangfold. Undersøkelsene viser at bunndyr fordeler seg ujevnt med hensyn til mengde på ulike områder i Barentshavet.

Fremmede arter og sjøpattedyr

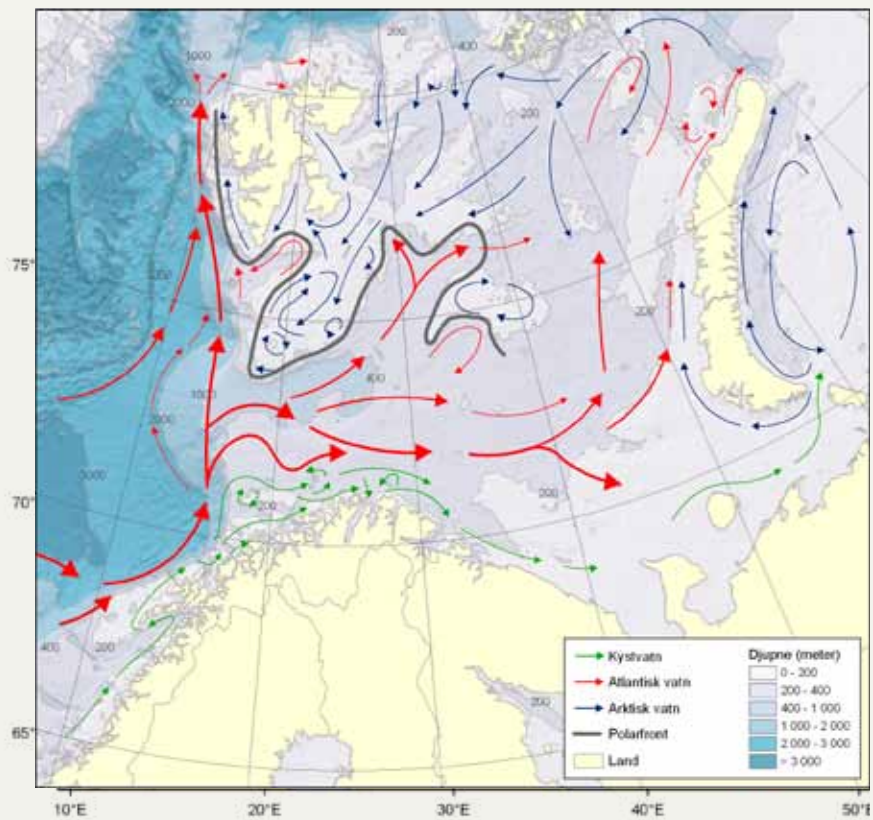
De viktigste fremmede artene er kongekrabbe og snøkrabbe. Det ser ikke ut til at kongekrabben sitt utbredelsesområde i Barentshavet har økt vesentlig i de siste år. Derimot sprer snøkrabben seg til nye områder. Snøkrabben har en mer nordlig utbredelse enn hva kongekrabben har.

Fordeling av sjøpattedyr i Barentshavet synes å være knyttet til byttedyr. Det er indikasjoner på at grønlandssel er inne i en periode med redusert rekruttering.

Illustrasjon: Arild Sæther

En illustrasjon av det mangfoldige livet i Barentshavet, og påvirkninger mellom organismene.

De viktigste trekkene ved sirkulasjon og dybdeforhold i Barentshavet.